

Putzurako bidean

TXILLARDEGI

EGUN hauetako irainek, adiskidekeriek, kolpe dorpeek, jukutria ustelek eta saldukeriek, aztoratu bezala egin dituzte bazterrak. Somatu egiten da nabarmenki 16 urte hauek aski izan direla «politika» deitzen duten joko okaztagarri hori muinetaraino kakazteko.

Gauza bat da segurua: *abstentzioa* gora joango da. Eta iguera horretan parte handia izango du Euskal Herria zinez eraiki nahi duten abertzaleen multzoak.

Baina egun hauetako azokakerien atzean da goen fenomeno kezagarria ez erreparatzeko arrisku handia dago. Hots, emaitzek argiro erakutsi dutenez, *sistema honek* putzura darama Euskal Herri Askatuaren nazio-projektu osoa. Lauzpabost zifra bakarrik.

Partidu espainolistek gora egin dute: + % 7,47. Partidu autonomistek, berriz, behera: - % 14,60. Eta HBk ere behera: - % 22,17. Gora indartsu datorrena PP da: + % 13,46. Guztiz ahulduta datorrena EE da: - % 41,09; orpoz-orpo EA jarraitzen zaiolarik: - % 39,06. (PNV + EA) multzoa ere, kontuz, behera doa: - % 7,75.

Abstentzioa azkarki gora: + % 26,74 (1987z geroztik, beti). Gero eta jende gehiagok muzin egiten die hauteskunderi. Eta egun hauetan ikusi duguna ikusi ondoren, urrun geldituko da oraingo maila: % 39,41 abstentzioa.

Abertzaletasuna doa behera, hitz batez. Gora, berriz, bi joerak: *espainolismoa* eta «*paso*» egitea. Europa osoan abertzaleatasunak gora doazen momentu on («ona», bai, naziotasunaren aldetik bederen) honetan, Euskal Herriaren politika zuzentzen duten politikari profesionalak, putzura daramate aberria.

Bapo, mutilak!

Ikusiak

PIARRES XARRITTON

«**IKUSIAK**», horrela eman zion izena, aspaldi lehen, Jean Saint-Pierre «Anxuberrok», berari 14-18ko gerlan gertatu gertakari ezinsinetsiak kondatzeko *Eskualduna* aste-karian hasi zuen artikulua sailari.

Guri ere horrelako zerbait gogoratzin zaigu, azken egunetan, Donostia aldean, erabili diren politika jokoak aipatu nahi ditugularik. Hala dira ezinsinetsiak!

Bainan gure aitaso Martin zenak zioen bezala, bere zuhurtzia handiarekin, Gertatzen ez denik ez da! Aspaldiko historia!

Historia dela-ta, hain zuzen, tomas Morus-en «Utopia» latinetik euskarara itzultzen ari nintze-la, irakurri nuen, Morus-en denboran, Ingalaterra-ko erregearen gortean, bazebilela berria, baizik-eta Aragoiko erregea eta Frantziakoa, ordurarte etsai zirenak, laster konpondu beharrak zirela; azken horrek utziko baitzuen besteari, *bera ez zeukan Nafarroako erreinua*. Solas horiek kurri omen ziren 1516an, Londres-en. Guk badakigu zer zen gertatu Iruñean, handik bost urtean buruan, 1521ean, eta nola, azkenburuan, artotz etsaien jukutriaz gainera, etorri zitzaion Nafarroari behingotz eta betikotz suntsitzerat, bere ume Agarramontes eta Biamontesen arteko zati-keta: Oroitzapen lazgarria guretzat!

Eta orain? Ikusiak ikusi, XVI. mende hasteko historia tristeia, ez ote den, gure XIX. mende on-darreko historiaren adierazgarri, ni beldur. Ez baitzuten orduan ere Herri hau salbatu, ez mili-tarrek, ez teologoez, ez sorginek ez sainduak!

●EL MUNDO

«Kokainaren erregearen» errendapena

Azkenik, Kolonbiako Estatuak ezin izan du jasan kapoak eta hauen sikarioen kontrako gerran sortu ga-lera ugariak pertsonen bizitzetan, eta onartu egin ditu errendapene-rako baldintzak.

(...)

Bertako eta nazioarteko sektore politiko desberdinek leporatu diote Gaviriarri «narkoei» gauza gehiegi eman izana. Baina bakea lortzea —Kolonbiako azken aldiko gober-nuen asmo iraunkorra, zeinen bidez emari politikoak medio talde gerri-lari garrantzitsuak bizitza zibilera bideratzea lortu zen— ezinezkoa zi-rudien, endemiko bihurtzeko arris-kuaz zuen enfrontamenduari eutsiz gero.

EDITORIALA / 1991-VI-21

●DEIA

Uztailaren 2an ikusiko dugu

HBko buruzagiek badakite, gai-nera, Euskadiko Ezkerrakoengan-dik izango balitz, ez litzatekeela ne-

HEMEROTEKA

RICARDO Y NACHO / EL MUNDO / 91-VI-21

goziaketarik eta ez ezer emango, eta badakite ere Garaikoetxeak ez dua-la iraintzat hartzen, Madrileko ko-mentarista politiko inozo batzuk berari esandakoa, alegia, HB-ETA bezalakoa dela, baina metrailETA-rik gabe. Eta badakite, negoziaketa, gauzatzen bada, PSOErekin buru-tuko dela, eta hurrengoan ez dela inozokeria bera errepikatuko, ale-gia, negoziatzia, dialogoa edo dena delakoa, bi aldeetara egingo, eta kortesiazko hirugarren gonbidatu batzuekin, azken onespina emate-ko. Eta noski, ez dago ere argi ea Añamendikoez bere idazkari na-gusiaren gomendioen aurka jokatu dezaketen, berak esan duenez EEK

ez bait dizkio inoiz botoak HBri emango, bere idazkari nagusia izan ezik.

JOSE FELIX

AZURMENDI / 1991-VI-21

●EL DIARIO VASCO

Egingarria ez den paktua

Herri Batasuna Imanol Muruaren alde aterako dela dioen hipotesia benetan gertatzea ez da oso erraza, indibidualki gertagarria den aren. Baina horrez gain, bere eraginkor-

tasun operatiboa hutsaren hurren-go da.

(...)

Bigarren hipotesia da EAJk onartu egin beharko lukeela azken aukeratzat hirukoitza EA eta EE-rekin, Imanol Murua berriro izen-datzen badute. Baina Gipuzkoako EEK, alderdi horretako Jon Larrina-ga diputatu nagusiak hasi oposizioa pitzatu egin nahi du.

ALBERTO SURIO / 1991-VI-21

●SUD OUEST

Inmigrazioa: hitz handiak

Frantsesak, inkesta guztiak ho-rre-la diote, kexu dira atzerritar jen-de ugari dagoelako eta gero eta si-nesgaitzagoak direlako haien inte-gratzeko aukerak, eta bereziki ma-grebiar inmigrazioarekiko arbuioa.

(...)

Gure eginbeharra da integrazioa lortzea, baina kulturen arteko txo-keek ez dituzte gauzak erraztuko. Beharrezkoa izango da identitate arazoa lasaitzea, suari olio botatzea, iraganean ez bezala. Beraz, arrazoi handiagoko dute politikoez erabaki nagusia gauzatzeke emi-grazioaz, elkarren artean gaitz guz-tiak leporatzen ibiltzea baino.

JOEL AUBERT / 1991-VI-21

UZENDARIARI

Europaruntz?

Aurreko arratsaldean Gar-Goardia Civilaren kon-trol batean egon nintzen. Eguraldi ederra, presarik ez, lasai lasai.

Lotsagarria!
Ez zait beste barbarik etortzen burura benetan lo-tsagarria.

JOSE RAMON OREGI
SORALUZE

Ohartxo bat gure ondoko hizkuntza apal bati buruz

Hizkuntza ahulen arteko elkartasunari buruzko bi be-rririk bultzatu naute lerrook idaztera. Duela zenbait aste eta hil honen 16 igandean elebidun seinaleztapenaren alde euskaldunak eta biar-nes-gaskoiak bildu ziren Ortu-tesen eta Baionan —baita britainiarrak ere azken ho-netan—, batera elkar indar-tuz eta helburu berbera lortu nahian. Eta gaskoniera (biar-nesa bere bariante bat baino ez da) kontutan daukadala-rik, gure Hiztegia, gehien ohi darabilguna, hartzen dut eta

gure lurralde historikoa ai-patzen denean erdal itzulpe-na mintzaira askoz dakusat (georgieraz eta guzti), baina ez orain ukitzen ari naizene-naz, Atturri ibaiak erditik zeharkatzen duenaz. Neure buruari galdetzen diot zer-gatik ez den sartu agian eus-kal eraginik handiena izan duen erromantzea. Bere ize-nak eta gurearenak erdaraz esanik etimologia bera dute, biak «vascon» hitz zahar-re-tik baitatoz. Gurean legez r-aurreko bokale protetikoa darabilte eta arrosa, arroda, arroca... esaten dute, geuk bezala. Eta gehiagorik. Bes-talde, frantsesa inposatu bai-no lehen hartaz baliatzen zi-ren iparrarrak kanpotarrekin harremanetan jartzeko, eta berartaz idatzi zituzten beren foruak. Iparraldeko zenbait lekutan toponimia gaskoia eta topatzen da: Belloc (Beaulieu), Bonloc (Bon-lieu)... Hiri batzutan elkarren ondoan bizi ziren gurea eta gaskoiene, elebitasuna sor-tuz: Baionan, Angelun... Eta, gehiegi ez luzatzearren, gure literaturaren zenbait testutan agertzen da Garona-Gabeen arteko mintzairaren hitz edo esakeraren bat.

Etxean daukat iaz Paben erosi nuen Michel Gros-claudek egindako «Lo gas-

con lèu e plan» gramatika-irakurgai liburu ederra eta han gure Euskal Herriaz mintzo denean bi hitz dara-biltza: «Pais Basco» eta «Bascoat», bata kultur mai-lakoa eta bestea herrikoia. Ez ote dute merezi hitzok gure Hiztegiko itzulpen oparo hartan agertzea? Ez ote da aipagarria auzoa dugun, bai-ta ahaidetzat ere, gaztelania bezalatsu edo gehiago, jo de-zakegun lengoia pirenaiako hau? Euskaltzainen batek irakurriko balu eta jaramon egingo balit, oso poztu egingo nitzateke.

L.A. ANTON GORBEA, J.
DE AJURIAGUERRA
BILBO

Oharra:

Eritzi ezberdinek tokia izan dezaten, ez da komeni makinaz idatzitako 25 lerro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea eta NANren zenbakia agertu beharko dira. Laburtu beharra izanez gero, zuzen-daritzak bere esku izango du horretarako eskubidea.

PERTSONAIA

Jose Barrionuevo

Jose Amedoz hitzezin gabe ez da pasatzen egunik antzerkitxoak lasai aurrera jarraitzen baitu oraindik ez dut espero Barrionuevok hau argituko duenik horrela pentsatzen dut nik hor ez baitago gizonik (bis) inor ba ote GAlen atzean nor dagoen ez dakinik Barrionuevo ministro ohia zegoen lekuan egonik (bis).

ANTTON KAZABON

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria:
MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Lehendakaria:
JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria:
JOXE MIEL ZUMALABE

Gerentea:
INMA GOMILA

Zuzendaria:
PELLO ZUBIRIA

Zuzendariordeak:
NEREA AZURMENDI
LUZIEEN ETXEZAHARRETA
INAKI URIA

Publizitatea:
KORNELIO ROTETA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E
Lege Gordailua: SS 800/90

HELBIDEAK

Egoitza soziala, Pulizitatea eta Administrazioa: Antso Jakituna, 16-1. / 20.010 Donostia / ☎ 46 90 22 /

Faxa: 45 59 57

Erredakzio eta Tailerra: ANTZA S.A. Industrialdea 01-02 Pabilioak / 20.160 Lasarte-Oria / ☎ 37 15 45 / Faxa: 36 54 93

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea / ☎ 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Barroeta Aldamar, 2-1. eskuma. / 48002 Bilbo / ☎ 423 90 62 / Faxa: 423 94 60

Lapurti / Nafarroa Behera / Zuberoa: 2, Galuperia kaia. / 64100 Baiona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11